

De ontwikkeling van de productie sectoren 2013-2015

Inleiding

In het onderhavig verslag wordt een overzicht gepresenteerd van de productie-ontwikkelingen over de periode 2013-2015. Met behulp van het 'BBP-rekenmodel' van het Onderdirectoraat Economische Planning en Onderzoek van de Stichting Planbureau Suriname zijn schattingen en projecties gemaakt van de Surinaamse economie.

In dit verslag wordt een overzicht gegeven van de ontwikkelingen van het Bruto Binnenlands Product naar bedrijfstakken in lopende en constante prijzen, de reële groei, aandelen sectoren, het Beschikbaar Inkomen alsmede het Nationaal Inkomen per capita.

Reële groei

Volgens het Algemeen Bureau voor de Statistiek is de Surinaamse economie in 2013 gegroeid met 2,9%. Dit groeicijfer is voornamelijk te danken aan een productieverhoging van Visserij; Constructie; Hotels en Restaurants; Transport, opslag en Communicatie alsook Financiële Instellingen. De sectorren die het minder goed deden in dit jaar waren mijnbouw en industrie.

Assumpties voor de schattingen van 2014 en 2015

- **Landbouw en Bosbouw**

Bij **landbouw** is voornamelijk gekeken naar de productie van padie en bosbouw. De bacovenproductie die eveneens en belangrijke bijdrage levert aan de landbouwsector is op het niveau van 2013 gehouden. Vanuit de rijstsector is een voorlopige schatting gemaakt van de padieproductie in 2014 van 3% groei, terwijl voor 2015 een toename is voorspeld van bijna 12,0%. De toename ligt ten grondslag aan investeringen zowel door overheid als particulier. De **bosbouwproductie** zal stijgen met 15,0% in 2014 en 2015.

- **Mijnbouw**

Deze sector bestaat uit gouderts, ruwe aardolie en bauxiet.

Volgens gegevens vanuit de goudsector is de **goudertsproductie** voor 2014 en 2015 op het niveau van 2013 gehouden; dus geen groei. Volgens de Worldbank/commodity prices zal de prijs van goud afnemen met respectievelijk 7,4% in 2014 en 1,6% in 2015. Vanuit de Oliesector is opgegeven dat de productie van **ruwe aardolie** voorlopig wordt geschat op een groei van 0,7% in 2014, terwijl voor 2015 een toename van 3,3% wordt voorspeld. De prijs van ruwe olie is voor 2014 gesteld op een groei van 4,7% tov van 2013, terwijl voor 2015 een raming is gemaakt van - 3,8%. Zowel de productie als de prijs van **bauxiet** is gehouden op het niveau van 2013, dus geen groei.

- **Industrie**

Bestaat uit goud, raffinaderijproducten, aluinaarde, witte rijst, houtverwerking, vis- en garnalenverwerking alsmede overig industrie.

Voor 2014 en 2015 is de **goudproductie** op het niveau van 2013 gehouden.

Uit voorlopige beschikbare gegevens van het Oliebedrijf blijkt dat de productie van **raffinaderij producten** zullen afnemen met 2,1% in 2014 tov 2013. In 2015 wanneer de nieuwe raffinaderij volop in productie is wordt een enorme groei verwacht. De productie zal stijgen van 2,7 miljoen barrels in 2014 naar 6,0 miljoen barrels in 2015, een verdubbeling. De productie van **aluinaarde** is voor 2014 en 2015 gelijk gehouden met 2013. Volgens bronnen uit de rijstsector zal de productie van **witte rijst** met 10,5% in 2014 stijgen. De vooruitzichten voor 2015 zijn gunstig en wordt verwacht dat de sector met 9,0% zal verbeteren. De toename in 2014 en 2015 liggen ten grondslag aan investeringen in de sector. Volgens SBB zal in 2014 de productie van **houtverwerking** toenemen met 23,9%. In 2015 wordt een verdere stijging verwacht. De productie zal dan toenemen met 28,6%. Voor **vis- en garnalenverwerking** is een aanname gemaakt van 7,0% groei in 2014 en 5,0% in 2015.

- **Constructie**

De ontwikkelingen binnen deze sector zijn positief. Er een aanname gemaakt, dat de sector zal groeien in 2014 van 6,8%. De groei in 2014 is minder dan in 2013, vanwege de afronding van de bouw van de raffinaderij van staatsolie. In 2015 is ook een aanname gemaakt van een groei van 5,6% als gevolg van de voorbereiding van de bouw van de goudmijn van Surgold.

- **Handel**

De groei van deze sector in 2014 als in 2015 is op het niveau van 2013 gehouden.

- **Hotels en Restaurants**

Alsgevolg van een toename van de stroom toeristen en investeringen in deze sector is een aanname gemaakt van de sector Hotels en Restaurants in 2014 van 7,4% en in 2015 van 7,0%.

- **Transport, opslag en Communicatie**

Luchttransport en Telecommunicatie hebben een belangrijk aandeel in de groei van deze sector. Op basis van gegevens uit deze sector is een voorlopige schatting gemaakt van 4,9% in 2014 en een raming voor 2015 van 4,5%.

Ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product in reële termen

Voor 2014 is een voorlopige groei van het BBP voorzien van 3,5%, terwijl voor 2015 het groeicijfer op basis van binnengekomen gegevens vanuit de sector geprojecteerd is op 4,4%. De sectoren die een belangrijke bijdrage zullen leveren aan het groeicijfer van voornoemde jaren zijn: Landbouw en Bosbouw; Constructie; Handel; Hotels en Restaurants; Transport opslag en Communicatie alsook Financiële Instellingen. Daarnaast zal in 2015 de productie van raffinaderijproducten eveneens een groot aandeel hebben in het groeicijfer van dat jaar.

De ontwikkeling van de primaire sector

Tot de primaire sector behoren: Landbouw, Veeteelt en Bosbouw; Visserij en Mijnbouw.

In 2013 vertoonde de primaire sector een daling van de productie van 6,7%, als gevolg van een terugval van de productie bij Landbouw, Veeteelt en Bosbouw (15,7%) alsook Mijnbouw (2,4%). Bij de Landbouwsector liep de productie van bacoventen grotendeels terug met ongeveer 7,3%. De bosbouwproductie nam eveneens af met circa 8,1%. De teruggang van de productie bij de sector

Mijnbouw was vermoedelijk te wijten aan een daling van de goudertsproductie met 2,4% en de bauxietproductie met bijna 6,0%. De productie van ruwe aardolie kende een marginale verbetering van 0,7%.

De primaire sector zal in 2014 met 1,7% groeien, terwijl voor het daarop volgend jaar een prognose is gemaakt van deze sector van 2,2%. De sectoren landbouw, bosbouw en olie zullen een belangrijke bijdrage hieraan leveren. Naar alle waarschijnlijkheid zal de productie van padie zowel in 2014 als in 2015 omhoog gaan met respectievelijk 3,0% en 4,1%, terwijl de productie van bosbouw verder zal verbeteren. Deze sector zal volgens projectie groeien met ongeveer 14,1%. Uit voorlopige aannames vanuit de goudsector blijkt dat de productie van gouderts voor de jaren 2014 en 2015 op het niveau van 2013 zal worden gehandhaafd. Op basis van voorlopige gegevens uit de oliesector blijkt dat de productie van ruwe aardolie in 2014 zal groeien met 0,72% en 3,1% in 2015.

De ontwikkeling van de secundaire sector

Onder de secundaire sector vallen: industrie, nutsvoorzieningen en constructie.

De secundaire sector registreerde in 2013 een groei van de productie van bijna 3,0%, voornamelijk vanwege een productiestijging wat betreft raffinaderijproducten, garnalen, witte rijst alsook constructie. De productie van de raffinaderijproducten steeg met 18,1%, terwijl de export van garnalen toenam met 27,1%. De productie van witte rijst steeg in 2013 met 7,5%. De constructiesector groeide met maar liefst 9,4%. In dat jaar was er sprake van verslechtering van de productie van goud met 0,9% en houtverwerking met 16,0%.

De toekomstperspectieven voor de secundaire sector zijn gunstig in 2014 en 2015. Uit beschikbare informatie zal de sector in 2014 met 2,6% groeien en in 2015 met 5,7%. De sectoren die een belangrijk aandeel hebben in de totstandkoming van deze groeicijfers zijn onder meer: houtverwerking, garnalenverwerking alsmede de productie van witte rijst. Uit voorlopige informatie blijkt dat in 2014 de raffinaderijproducten zullen afnemen met ongeveer 2,0%. Naar verwachting zal de productie van deze producten in 2015 een enorme groei doormaken, wanneer de nieuwe olieraffinaderij volop in productie is. De productie zal dan toenemen van 2,7 miljoen barrels in 2014 naar 5,2 miljoen barrels in 2015. Volgens voorlopige gegevens uit de Bosbouwsector blijkt dat houtverwerking gemiddeld zal groeien met ongeveer 24,0%. Voorlopige assumpties geven aan dat de productie van witte rijst en garnalenverwerking zal toenemen met gemiddeld 10,0% en 7,0%. Vanwege de aanhoudende lage prijzen voor Goud, is de assumptie dat de goudproductie in 2014 en 2015 op het niveau van 2013 zal worden gehandhaafd.

De vooruitzichten in de constructiesector zijn positief in de komende twee jaren. De ontwikkeling in deze sector is voornamelijk toe te schrijven aan grote investeringen van zowel de publieke als de private sector waaronder transportsector, woningbouw en mijnbouwsector.

De ontwikkeling van de tertiaire sector

Tot de tertiaire sector behoren de diensten die voortvloeien uit handel, restaurants en hotels, transport, opslag en communicatie, financiële instellingen, overheidsdiensten alsmede gemeenschappelijke, sociale en persoonlijke diensten. Volgens aanname zal de sector Handel de trend van 2013 voortzetten in de komende twee jaren.

De toekomstperspectieven in de sector Hotels en Restaurants zijn gunstig en zal de sector blijven groeien.

Volgens aannames zal de sector Transport Opslag en Communicatie een verdere groei doormaken in 2014 en 2015 van gemiddeld 5,6%. De groei binnen de telecommunicatiesector heeft te maken met grote investeringen in het telecommunicatienetwerk alsook verdere ontsluiting in de districten en het binnenland. De vooruitzichten van de telecommunicatiesector zijn positief. Het is verwachtbaar dat de diensten van deze sector in 2014 en 2015 worden gecontinueerd.